

Senyals de fum

El debat al Parlament sobre la pobresa era imprescindible. Exigible. Per responsabilitat i dignitat. Calia parlar-ne; compartir públicament la visió de cadascú. I poder comprovar si algú tenia una idea o una proposta noves que poguessin ser explorades i desenvolupades. El debat va aportar dades, relats, anàlisis i bones intencions; va posar el tema en el centre de l'agenda pública; potser ens va esperonar la consciència... Però, al capdavant, ¿què va canviar? Quinze dies després assistíem a la signatura d'un acord que comportava reduir els impostos del joc fins al 10%.

Semblem atrapats en un bucle, a l'espera d'algun factor extern que millori les nostres expectatives. El debat sobre la pobresa ens ha posat en evidència i ha constituït una derrota col·lectiva anunciada. Hem sentit el desencís i la impotència que porten molts ciutadans a desentendre's de la política. Més d'un milió de persones ho estan passant molt malament. Ara mateix. Aquí. Hi ha uns serveis socials esforçats i actius, però desbordats. Hi ha una acció cívica solidària i un voluntariat organitzat que aporten també ajuts efectius i fonamentals. És veritat que volem combatre la pobresa tot i la manca d'instruments i recursos adequats. Però també ho és que no som prou agosarats per bastir una estratègia que ens permeti atacar les arrels profundes d'aquesta pobresa i per modificar les condicions socials que l'afavoreixen.

El debat sobre la pobresa ens ha fet sentir el desencís i la impotència que porten molts ciutadans a desentendre's de la política

El model econòmic capitalista de mercat és presentat des de postulats neoliberals com l'única opció possible. No importa que empari i estimuli l'especulació, l'acumulació il·limitada de beneficis o l'increment de les desigualtats. Ens el venen gairebé com una conquesta històrica gairebé definitiva. Com la forma madura d'una lògica implacable, d'un sistema granític que té, certament, alguns defectes i algunes esquerdes, però que només grups marginals forassenyats pretenen posar en qüestió.

Les classes treballadores occidentals, acumulant l'experiència de generacions, van saber forjar una veritable tradició d'aspiracions i lluites que van acabar fent possibles les conquestes de l'estat del benestar. Però bona part de les esquerres que havien fet seva aquella tradició i

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

CONSULTEU
MÉS ARTICLES A
www.ara.cat

s'havien especialitzat a representar-la, van anar moderant la crítica i van acabar reconeixent el capital com el principal actor econòmic i social del sistema; com l'únic factor realment determinant. No cal dir que, mentrestant, la perspectiva d'una transformació social profunda –la vella idea de revolució d'abans

de la postmodernitat– va anar quedant esborrada i oblidada, amagada sota capes de runa i de complicitats.

Es en aquest context de subordinació general de la política a l'oportunisme de l'economia que governs i oposicions febles acaben cedint davant del xantatge d'especuladors, convertits de cop i volta en inversors i capaços d'imposar condicions de privilegi. Governar és molt difícil. Justificar l'acomodament al sistema de bona part de les esquerres europees, també. Exaltant la virtut de la pru-

dència en la gestió dels conflictes socials s'ha volgut estigmatitzar la radicalitat política, caricaturitzar-la com una mena d'espectacle mediàtic grupuscular, abocada a l'aldarull, la trencadissa i la confrontació amb els cossos policials; aliena a la gent de seny. D'aquesta manera, amb la creació d'una nova *urbanitat política* a mida, la drete i unes esquerres cada vegada més burocratitzades i conservadores han bandejat el debat sobre la naturalesa del sistema social. Han menystingut alternatives incipients o temptatives. I han procurat *expulsar* de la política homologada posicions i actituds trencadores, caracteritzant-les automàticament –des de la confortabilitat del sistema– com a “antisistema”. A la vista dels seus efectes reals –desigualtat, pobresa, injustícia, corrupció...– semblaria més aviat que cal haver incorporat molta radicalitat conservadora per defensar el sistema vigent tal com és.

A Catalunya volem fer un estat nou. Per poder bastir, simultàniament, una societat també nova. En un cas i en l'altre tindrem com a referència ineludible els models més avançats del nostre entorn i, evidentment, no podrem *inventar* una fantasia local desconnectada de la realitat del món en què vivim. Però tampoc no hem de renunciar a viure l'experiència fundacional de la República catalana amb plenitud i radicalitat. Una radicalitat que es legítimi i es caracteritzi per l'escrupolositat democràtica dels procediments, per l'audàcia reflexiva de les anàlisis i propostes i per l'eficàcia i la qualitat dels seus resultats.

Amb la creació d'una nova 'urbanitat política' a mida, la drete i l'esquerra han bandejat el debat sobre la naturalesa del sistema social

ARIANNE FABER